

A szerző jó tanácsai mindenekelőtt egy-egy dühöngő „kezelésére” vonatkoznak. A következőkkel lehet próbálkoznunk megnyugtatóra:

- hozzuk tudomására, hogy hallgatunk mondani-
valójára;
- ezt csatoljuk vissz azzal, hogy – saját „hangfek-
vésben” – megismételjük az általa elmondotta-
kat;
- tartózkodjunk impulzív bírálatától, elítélésétől;
- kérjünk tőle gondolkodási, átgondolási percek;
- a mi viszonyunk az ő problémájához a lehető
legkonkrétabb legyen;
- „szeljetjük fel” a probléma egészét arra, amiben
megegyeztünk, és arra, amiben nem;
- a nagyon háborgó ügyfelet „kínáljuk meg” a
probléma máskori megbeszélésével;
- terjesszünk elő több variánst a probléma megoldá-
sára.

Ha mi magunk kerülünk olyan helyzetbe, amelyben erőszakosabb embertársaink dühöngve „kapják fel a vizet”, soha ne fojtsuk magunkba a problémát, de legyünk képesek „szellős” előadására, nevezetesen:

- pontos fogalmazásban közöljük problémánkat;
- a lehető legkonkrétabban adjuk elő partnerünk-
nek, hogy magatartásának mely összetevője kelt
bennünk negatív emóciókat;
- hajlamunk legyen a kompromisszumra, a végki-
fejeletet ne tekintsük sem vereségnek, sem győ-
zelemnek, hanem a „mérkőzés” befejezésének.

Kinek-kinek érdemes lelkiismeret-vizsgálatot tartania abból a célból, hogy milyen a konfliktustűrő képessége, és a konfliktusok kitörésekor tanúsított magatartása. A következő kérdésekre kellene válaszolnunk: „Öméltóságunk”

- milyen gyakran „kapja fel a vizet”;
- ilyenkor tudja-e miért és kire;
- valóban azt „tolja-e le”, aki megérdemli;
- esetleg nem fél-e attól, hogy azt „tolja le”, aki megérdemelné;
- egymás között intézi el a veszekedést, avagy nyilvánosan, a partner megalázásával;
- a negatív purparlét kurrens ügy miatt „robbantja-e ki”, avagy hosszú időre való „elszámolások” alapján;
- kifakadása közben érzékeli-e a helyzetet;
- tudatában van-e annak, hogy nem mindig van igaza, s bocsánatot kell kérnie;
- olyanokat szidalmaz-e, akiknek „visszaszidalmazási” joguk van?

„Házi feladat” gyanánt célszerű volna egy hónapon át tanúsított magatartásunkat megfigyelni. A következő kérdésekre adjunk magunknak (esetleg baráti verifikálást is igénybe véve) választ: hány-szor és miért dühöngtem, mi volt a leggyakoribb ok, figyelmeztetett-e már valaki, hogy túlságosan ingerlékeny vagyok?

/VALIŠOVÁ, Alena: Zvládání hněvu aneb celoživotní experiment. = Čtenář, 53. köt. 7–8. sz. 2001. p. 215–216./

(Futala Tibor)

Az ECDL térhódítása a csehországi könyvtárügyben

Az *European Computer Driving Licence* (ECDL) napjainkra a számítógépes jártasság megszerzésének és tanúsításának európai szabványa lett. Első változatát a CEPIS (Council of European Professional Informatics Societies) kezdeményezésére az EU támogatásával készítették el. 1997-ben – írországi székhellyel – a szabványban foglaltak érdemi alkalmazásának és a jegyében folyó munka koordinálásának érdekében ECDL Foundation létesült. Ennek 2001-ben 22 európai és 4 tengerentúli tagja volt.

Az ECDL-nek – együtt és külön-külön is abszolválható – hét *modulja* van, úm.:

- az információs technológia alapjai,
- PC-használat és adatkezelés,
- a szövegszerkesztő,
- a táblakalkulátor,

- az adatbázisok,
- a PC-k grafikai lehetőségei és az elektronikus prezentáció módjai,
- az információs hálózat szolgáltatásai.

Az ECDL tagoltságánál fogva igen alkalmasnak látszott arra, hogy alapját képezze annak a „kétfe-
delű” képző-továbbképző programnak, amelynek első „fedele” azt tűzte ki célul, hogy a főfoglalkozásúakkal működő könyvtárakban legalább egy olyan munkatárs álljon alkalmazásban, aki számítógépes jártassággal rendelkezik, s mint ilyen, a könyvtáron belüli számítógépes feladatok menedzselésén kívül a székhelyi város/község lakosságának számítástechnikai-távokzlési eligazításában is részt vesz, a második pedig azt, hogy valamennyi könyvtárban (könyvtári látókörben) legyen egy ilyen személy.

Az ország nagykönyvtárai az imént vázolt cél eléréséhez a Kulturális Minisztériumtól a könyvtárak nyilvános információs szolgáltatásait megvalósítani kívánó ún. VISK-program keretében megfelelő pénzügyi támogatást kaptak, s így a szándék nem rekedt meg a vágyak szintjén: testet öltött.

A referált cikk azokról a tényleges eredményekről is beszámol, amelyeket a csekké-budějovicei állami tudományos könyvtár ért el az ECDL követelményeinek való megfeleltetés terén. A gondos előkészítő és szervező munkáknak (igényfelmérések-

nek, tantervi bekalibrálásoknak stb.) köszönhetően a könyvtár 2001 szeptemberéig 120 órában 56 könyvtárost készített fel a számítástechnikai-távokzlési eszközökkel történő bánásmódra, s egyben korrekciós javaslatokat tett – a végzősök megjegyzései alapján – a jövőre nézve. Hasonlóan sikeres ECDL-debütálás hírei érkeznek más továbbképző könyvtárakból is.

/HÁJKOVÁ, Zuzana: Knihovnici a ECDL v praxi. = Čtenář, 53. köt. 11. sz. 2001. p. 306–307./

(Futala Tibor)

Információ, genetikai információ, nooinformáció, dokumentum

A legáltalánosabb *információmeghatározás*: az élő és a holt természet tetszőleges tárgyaiban és folyamataiban meglévő különbségek visszatükrözése. Az információ a tárgyak és folyamatok elválaszthatatlan attribútuma. Köztük az információátvitel különféle impulzusokkal megy végbe.

A *genetikai* kódokban rögzített *információ* az embert mint külön biológiai válfaj képviselőjét mutatja be, és nemzedékről nemzedékre adja át neki örökség számba menő jellemzőit. Ez az örökség hatalmas térfogattal rendelkezik.

A *biológiai* *információt* az individuum semmiképpen nem tudja befolyásolni. Az agyban keletkező információhoz képest a genetikai információt nem lehet az élet folyamatában elfelejteni. Elpusztítani a halál sem tudja.

Másként áll a helyzet az emberi agyban természetes és művi úton rögzült információval, amely bonyolult pszichofiziológiai folyamatok eredményeként *nooinformációvá* alakul. A nooinformáció tehát ember létrehozta információ, az értesülések, adatok, fogalmak olyan konceptuális kapcsolatrendszere, amely az emberi tudatban tükröződik, és közben megváltoztatja annak a valósággal kapcsolatos elképzeléseit. A nooinformáció alapvető sajátossága a szubjektivitás. Mondhatni: az objektív világ szubjektív tükröztetése.

A nooinformáció jelentős része az emberi élet folyamatában elfelejtődik, s az egyén halálakor

elenyész. A nooinformáció „kimentésére” szolgál a más(ok) számára történő információátadás. Ám ez korántsem tökéletes forma: az átadott információ is szűkül és romlik a hagyományozás természetes folyamatában. Ezért kellett az emberiségnek „kitárlnia” a hagyományozás nem szomatikus módját, azaz a *dokumentumot*. A dokumentum sokféle meghatározásának mindegyik meghatározásban szereplő összetevője az, hogy olyan anyagi *hordozó*, amely információt rögzít, s ezáltal garantálja a hagyományozás teljességét és pontosságát, illetve térben és időben való átvitelét.

A hordozó lehet valamilyen *anyag* vagy *erőtér*. Ez utóbbi a térben történő átvitelben gyakorlatilag korlátlan lehetőséget biztosít. Az anyagi hordozóra rögzített dokumentumot *U. N. Stolárov* diakron dokumentumnak, az erőtér révén megvalósultat pedig szinkronnak nevezi. A kétféle hordozó jellemzője, hogy ugyanazt a dokumentumot az egyikről a másikra „át lehet tenni”, illetve „visszatenni”, ami napjainkban a nooinformációk hagyományozása, használata és megőrzése terén – mondhatni – optimális helyzetet teremt, de legalábbis optimális lehetőséget az optimális helyzet megteremtésére.

/MOTUL'SKIJ, R. S.: Mehanizm formirovaniä i rasprostraneniä nooinformacii. = Naučnye i tehničeskije biblioteki, 10. sz. 2000. p. 4–15./

(Futala Tibor)